

Ενότητα 8, Ένα μοιραίο λάθος

Αρχαία Α' Γυμνασίου

Λύσεις ασκήσεων σχολικού βιβλίου

σχ. βιβλίο (σ.σ. 63-67)

Ενότητα 8: Ένα μοιραίο λάθος

Λύσεις των ασκήσεων του σχολικού βιβλίου (σσ. 63-67)

Μετάφραση

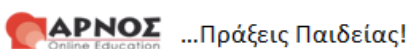
ΖΗΝ.: Σύ δέ, ὦ Καλλιδημίδη, πῶς ἀπέθανες;	ΖΗΝ.: Εσύ, Καλλίμηδη, πῶς πέθανες;
Ἐγὼ μὲν γὰρ παράσιτος ὦν Δεινίου πλέον τοῦ ἱκανοῦ ἐμφαγὼν ἀπεπνίγην.	Εγὼ πάντως ὄντας κοντά στον Δείνιο, επειδή ἔφαγα περισσότερο ἀπὸ ὅσο ἔπρεπε ἔσκασα.
ΚΑΛ.: Τὸ δὲ ἐμὸν ἐγένετο παράδοξόν τι	ΚΑΛ.: Η δική μου η περίπτωση υπήρχε κάπως περίεργη
Οἶσθα γὰρ καὶ σύ που Πτοιόδωρον τὸν γέροντα;	Γνωρίζεις ἴσως και συ τον Πτοιόδωρο τον γέροντα;
ΖΗΝ.: Τὸν ἄτεκνον, τὸν πλούσιον;	ΖΗΝ.: Τον ἀτεκνο, τον πλούσιο;
ΚΑΛ.: Ἐκεῖνον αὐτὸν ἀεὶ ἐθεράπευον ὑπισχνούμενον ἐπ’ ἐμοὶ τεθνήξεσθαι.	ΚΑΛ.: Εκείνο ακριβῶς. Πάντα τον φρόντιζα, επειδή υποσχόταν ὅτι μετὰ τον θάνατό του θα τον κληρονομούσα
Ἐπεὶ δὲ ὑπὲρ τὸν Τιθωνὸν ὁ γέρων ἔζη,	Επειδὴ ὁμως ο γέρος ἔζησε πιο πολύ ἀπὸ τον Τιθωνό,
ἐξηῦρον ἐπὶ τὸν κληρον τῖνα ὁδὸν ἐπίτομόν ·	βρήκα κάποιο σύντομο δρόμο για την κληρονομιά·
πριάμενος γὰρ φάρμακον ἀνέπεισα τὸν οἰνοχόον,	αφού αγόρασα δηλητήριο ἔπεισα τον οἰνοχόο παρά τη θέλησή του,
ἐπειδὰν τάχιστα ὁ Πτοιόδωρος αἰτήση πιεῖν,	αμέσως μόλις ο Πτοιόδωρος ζητήσει να πιει,
ἐμβαλόντα εἰς κύλικα ἔτοιμον ἔχειν αὐτὸ καὶ ἐπιδοῦναι αὐτῷ·	αφού το βάλει σε ποτήρι του κρασιού να του το δώσει·
εἰ δὲ τοῦτο ποιήσει,	εαν το ἔκανε αὐτό,
ἐπωμοσάμην ἀφήσειν αὐτὸν ἐλεύθερον.	ορκίστηκα να τον αφήσω ελεύθερο.
ΖΗΝ.: Τί οὖν ἐγένετο;	ΖΗΝ.: Τί ἐγίνε λοιπόν;
Πάνυ γὰρ τι παράδοξον ἐρεῖν ἔοικας.	Δείχνεις ὅτι θα πεις κάτι παράδοξο/περίεργο.
ΚΑΛ.: Ἐπεὶ τοίνυν λουσάμενοι ἦκομεν,	ΚΑΛ.: Αφού λοιπόν μετὰ το λουτρό μας, ἤρθαμε (σπίτι)
ὁ μαιρακίσκος ἔχων δύο δὴ κύλικας ἐτοίμους οὐκ οἶδ’ ὅπως ἐμοὶ μὲν τὸ φάρμακον,	Το παλικαράκι βέβαια που εἶχε δύο ἑτοιμα ποτήρια, δεν ξέρω πως, ἔδωσε σε ἐμένα το δηλητήριο,
Πτοιόδωρῳ δὲ τὸ ἀφάρμακτον ἔδωκεν·	και στον Πτοιόδωρο εκείνο που δεν περιείχε το δηλητήριο·
εἶτα ὁ μὲν ἔπινεν,	ἔπειτα εκείνος ἔπινε,
ἐγὼ δὲ αὐτίκα μάλα ἐκτάδην ἐκείμην ὑποβολιμαῖος ἀντ’ ἐκείνου νεκρός.	ενώ την ἴδια στιγμή ἐγὼ βρισκόμουν ξαπλωμένος ἀντὶ για εκείνον.

Τί τοῦτο γελάς, ὦ Ζηνόφαντε;	Γιατί γελάς με αυτό Ζηνόφαντε;
Καὶ μὴν οὐκ ἔδει γε ἑταίρω ἀνδρὶ ἐπιγελαῖν.	Και βέβαια δεν ἔπρεπε να γελάς εις βάρος ενός συντρόφου.

Λουκιανός, Νεκρικοί Διάλογοι 17 (διασκευή).

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείστε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

Ερωτήσεις Κατανόησης

1. Ποια ήταν η «σύντομη οδός» που ανακάλυψε ο Καλλιδημίδης για την κληρονομιά του Πτοιοδώρου;

Ο Καλλιδημίδης ως «σύντομη οδός» ανακάλυψε ένα δόλιο τέχνασμα που θα του εξασφάλιζε πιο γρήγορα την περιουσία του ανθρώπου που φρόντιζε. Σκέφτηκε λοιπόν αφού πείσει τον έφηβο οιοχόο με τη βοήθειά του να βάλει δηλητήριο στο κρασί του Πτοιοδώρου.

2. Ποια ήταν η κατάληξη του σχεδίου του Καλλιδημίδα;

Το σχέδιο του Καλλιδημίδα δεν είχε την κατάληξη που περίμενε. Ο οιοχόος ενώ είχε ήδη έτοιμα τα δύο ποτήρια, τελικά τα μπέρδεψε και έδωσε το δηλητήριο στον Καλλιδημίδα, ο οποίος αμέσως βρέθηκε νεκρός στο πάτωμα στη θέση του γέρου Πτοιοδώρου.

3. Ποια παροιμία σας θυμίζει το πάθημα του Καλλιδημίδα;

Το πάθημα του Καλλιδημίδα μας θυμίζει την παροιμία «όποιος σκάβει το λάκκο του άλλου, πέφτει ο ίδιος μέσα» Η περίπτωση του επιβεβαιώνει αυτό το γνωμικό, καθώς ο πρωταγωνιστής της ιστορίας τιμωρήθηκε για την δόλια επιλογή του.

Λεξιλογικά – Ετυμολογικά

B.1 Λεξιλογικός Πίνακας

1. Να γράψετε τι δηλώνουν τα παράγωγα ουσιαστικά **έλευθέρωσις** και **έλευθερωτής**, σε σχέση με όσα διδαχθήκατε σε προηγούμενες Ενότητες (πρόσωπο που ενεργεί, κατάσταση κ.τ.λ)

έλευθέρωσις: κατάσταση/ενέργεια

έλευθερωτής: πρόσωπο που ενεργεί.

2. α. Να συνδυάσετε σε φράσεις το επίθετο «ελεύθερος» με τα ουσιαστικά «ζώνη», «σκοπευτής», «χρόνος» και να γράψετε τη σημασία των φράσεων που θα σχηματίσετε.

β. Να γράψετε προτάσεις με τις φράσεις: «προσωπική ελευθερία», «ελευθερία του λόγου», «ελευθερία του τύπου».

Ελεύθερη ζώνη: Περιοχή στην οποία φυλάσσονται προϊόντα εμπορίου, χωρίς να υφίστανται φόρους.

Ελεύθερος σκοπευτής: Ειδικός καταδρομέας που έχει εκπαιδευτεί κι έχει το δικαίωμα να κινείται αυτόνομα και να βάλει το στόχο του από καλυμμένη θέση.

Ελεύθερος χρόνος: Το διάστημα που έχει στη διάθεση του ένας άνθρωπος για να το αξιοποιήσει όπως επιθυμεί. Επίσης είναι η αξιοποίηση του χρόνου σε ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Οι στιγμές στις οποίες καταγίνεται ένας άνθρωπος εκτός δουλειάς.

β. Να γράψετε προτάσεις με τις φράσεις: «προσωπική ελευθερία», «ελευθερία του λόγου», «ελευθερία του τύπου».

Οι άνθρωπος αγωνίστηκε ενάντια στα καθεστώτα για να διαφυλάξει ένα από τα κυριότερα δικαιώματά του την **προσωπική του ελευθερία**.

Τα απολυταρχικά καθεστώτα αφαιρούσαν από τους πολίτες την **ελευθερία του λόγου**.

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης κάνοντας κατάχρηση της **ελευθερίας του τύπου** παραποιούν την αλήθεια.

3. Να αποδώσετε τη σημασία των υπογραμμισμένων φράσεων:

Α. Ο γενικός διευθυντής απέσυρε την υποψηφιότητά του για τη θέση του προέδρου αφήνοντας το πεδίο ελεύθερο σε άλλους υποψηφίους.

Β. Μόλις άρχισαν οι πόνοι, έφυγαν για το μαιευτήριο και όλοι της ευχήθηκαν «καλή λευτεριά».

Γ. Σταμάτα επιτέλους να αγχώνεσαι με τη δουλειά και άφησε τον εαυτό σου ελεύθερο να απολαύσει τις διακοπές.

Δ. Εξέτισε την ποινή της φυλάκισής του και.

Α. αφήνοντας το πεδίο ελεύθερο σε άλλους υποψηφίους: Η φράση αυτή δηλώνει ότι ο γενικός διευθυντής άφησε το περιθώριο, έδωσε την ευκαιρία και σε άλλους υποψηφίους να επιλεγούν για την θέση.

Β. «καλή λευτεριά»: Η φράση σημαίνει να έχει εύκολη γέννα.

Γ. άφησε τον εαυτό σου ελεύθερο: Η φράση σημαίνει να αποδεσμεύσει τον εαυτό του/της από τις έγνοιες και το άγχος της δουλειάς και να χαρεί τις διακοπές.

Δ. αφέθηκε ελεύθερος: Η φράση σημαίνει ότι αποφυλακίστηκε.

4. Να βρείτε από τον Λεξιλογικό Πίνακα ν.ε. αντώνυμα των παρακάτω λέξεων: «υποδουλώνω», «κατακτητής», «εξαρτημένος»/ «δεσμευμένος», «εξάρτηση»/ «δέσμευση».

Αντώνυμα

υποδουλώνω: έλευθερόω-ῶ, απελευθερώνω.

κατακτητής :απελευθερωτής.

εξαρτημένος /Δεσμευμένος: έλεύθερος /άπελεύθερος

εξάρτηση/ δέσμευση: έλευθερία/άπελευθέρωσις

Απολαύστε τη διδασκαλία στα βίντεο του www.arnos.gr

Κατανοείτε σε βάθος τη μεθοδολογία επίλυσης!

...Πράξεις Παιδείας!

B2. Ετυμολογικά

Παράθεμα

Καταλήξεις ουσιαστικών που παράγονται από επίθετα:

-ία, -(ε)ια, -(ο)ια, -ος, -σύνη, -(υ)της, -(ο)της)

1. Να γράψετε ουσιαστικά παράγωγα των παρακάτων επιθέτων:

σοφός> σοφία

εύγενής > εὐγένεια

δοῦλος> δουλοσύνη

ἀγαθός> ἀγαθότης

σώφρων> σωφροσύνη

γενναῖος> γενναιότης

δριμύς> δριμύτης

2. Να βρείτε από ποια επίθετα προέρχονται τα παρακάτω ουσιαστικά:

άβρότης (= τρυφερότητα) > άβρός
 εϋρος > εύρύς
 βραδυτής > βραδύς
 άπειθεια > άπειθής
 άπειρία > άπειρος
 αύθάδεια > αύθάδης
 ώραιότης > ώραϊος

3. Να συμπληρώσετε στα τετραγωνίδια παράγωγα ουσιαστικά των επιθέτων που δίνονται. Στην έγχρωμη στήλη σχηματίζεται παράγωγο ουσιαστικό του επιθέτου λαμπρός.

- α. λεπτός   λεπτότης
- β. αίτιος   αίτια
- γ. άμελής   άμέλεια
- δ. άπνους   άπνοια
- ε. άκριβής   άκρίβεια
- στ. πράος   πραότης
- ζ. άτακτος   άταξία
- η. κύριος   κυριότης
- θ. θρασύς   θρασύτης

						α	Λ	Ε	Π	Τ	Ο	Τ	Η	Σ
						β	Α	Ι	Τ	Ι	Α			
					γ	Α	Μ	Ε	Λ	Ε	Ι	Α		
					δ	Α	Π	Ν	Ο	Ι	Α			
				ε	Α	Κ	Ρ	Ι	Β	Ε	Ι	Α		
		στ	Π	Ρ	Α	Ο	Τ	Η	Σ					
				ζ	Α	Τ	Α	Ξ	Ι	Α				
η	Κ	Υ	Ρ	Ι	Ο	Τ	Η	Σ						
θ	Ρ	Α	Σ	Υ	Τ	Η	Σ							

Γραμματική
Παράθεμα

	Αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο	
Τρικατάληκτα:	-ος	-η	-ον	ὁ καλός ἢ καλή τό καλόν
	-ος	-α	-ον	ὁ δίκαιος ἢ δικαία, τό δίκαιον
Δικατάληκτα:	-ος	-ος	-ον	ὁ ἔνδοξος ἢ ἔνδοξος τό ἔνδοξον

Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν:

	Αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
	Ενικός Αριθμός		
Ονομ.	ὁ φαιδρός	ἡ φαιδρά	τό φαιδρόν
Γεν.	τοῦ φαιδροῦ	τῆς φαιδρᾶς	τοῦ φαιδροῦ
Δοτ.	τῷ φαιδρῷ	τῇ φαιδρᾷ	Τῷ φαιδρῷ
Αιτ.	τόν φαιδρόν	τήν φαιδράν	τό φαιδρόν
	Πληθυντικός Αριθμός		
Ονομ.	οἱ φαιδροί	αἱ φαιδραί	τά φαιδρά
Γεν.	τῶν φαιδρῶν	τῶν φαιδρῶν	τῶν φαιδρῶν
Δοτ.	τοῖς φαιδροῖς	ταῖς φαιδραῖς	τοῖς φαιδροῖς
Αιτ.	τούς φαιδρούς	τάς φαιδράς	τά φαιδρά

Να εντοπίσετε τα δευτερόκλιτα επίθετα του κειμένου της Ενότητας και να τα γράψετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη.

	Αρσενικό	θηλυκό	Ουδέτερο
Παράσιτος:	παράσιτοι	παράσιτοι	παράσιτα
παράδοξον:	παράδοξοι	παράδοξοι	παράδοξα
Τόν ἄτεκνον:	τούς ἀτέκνους	τάς ἀτέκνους	τά ἄτεκνα
Τόν πλούσιον:	τούς πλουσίους	τάς πλουσίας	τά πλούσια
ἐπίτομον:	ἐπιτόμους	ἐπιτόμους	ἐπίτομα
ἔτοιμον:	ἐτοιμούς	ἐτοιμούς	ἔτοιμα
ἐλεύθερον:	ἐλευθέρους	ἐλευθέρας	ἐλεύθερα
τό ἀφάρμακτον:	ἀφαρμάκτους	ἀφαρμάκτους	ἀφάρμακτα
νεκρός:	νεκροί	νεκραί	νεκρά
ὑποβολιμαῖος:	ὑποβολιμαῖοι	ὑποβολιμαῖαι	ὑποβολιμαῖα
παράδοξον:	παραδόξους	παραδόξους	
το ουδέτερο:	παραδόξα		

1. Να κλίνετε τα ονοματικά σύνολα: *ἡ ώραία νῆσος, ὁ καλός μαθητής, τὸ γνήσιον τέκνον.*

Ενικός Αριθμός
Ονομ. ἡ ώραία νῆσος
Γεν. τῆς ώραίας νήσου
Δοτ. Τῆ ώραίᾳ νήσῳ
Αιτ. τὴν ώραίαν νῆσον
Κλητ. ὦ ώραία νῆσε

Πληθυντικός Αριθμός
Αἰ ώραῖαι νῆσοι
τῶν ώραίων νήσων
ταῖς ώραίαις νήσοις
τάς ώραίας νήσους
ὦ ώραῖαι νῆσοι

Ενικός Αριθμός
Ονομ. ὁ καλός μαθητής
Γεν. τοῦ καλοῦ μαθητοῦ
Δοτ. Τῷ καλῷ μαθητῆ
Αιτ. τόν καλόν μαθητήν
Κλητ. ὦ καλέ μαθητά

Πληθυντικός Αριθμός
οἱ καλοί μαθηταί
τῶν καλῶν μαθητῶν
Τοῖς καλοῖς μαθηταῖς
τούς καλούς μαθητάς
ὦ καλοί μαθηταί

Ενικός Αριθμός
Ονομ. τό γνήσιον τέκνον
Γεν. τοῦ γνησίου τέκνου
Δοτ. Τῷ γνησίῳ τέκνῳ
Αιτ. τό γνήσιον τέκνον
Κλητ. ὦ γνήσιον τέκνον

Πληθυντικός Αριθμός
τά γνήσια τέκνα
τῶν γνησίων τέκνων
τοῖς γνησίοις τέκνοις
τά γνήσια τέκνα
ὦ γνήσια τέκνα

2. Να γράψετε τα επίθετα που δίνονται στην παρένθεση στον κατάλληλο τύπο, ώστε να συμφωνούν με τα αντίστοιχα ουσιαστικά:

- A. τὰς δεινάς συμφοράς(δεινός)
 B. τὴν δικαίαν πολιτείαν(δίκαιον)
 Γ. τῶν ἀκάρπων δένδρων(ἄκαρπος)
 Δ. οἱ γενναῖοι στρατιῶται (γενναῖος)
 Ε. τοῖς ἐντίμοις ἀνθρώποις (ἐντιμος)

3. Να μεταφέρετε τα παρακάτω επίθετα στα υπόλοιπα γένη διατηρώντας τον αριθμό και την πτώση:

αρσενικό	θηλυκό	ουδέτερο
----------	--------	----------

A. τούς ἀρχαίους	τάς ἀρχαίας	τὰ ἀρχαῖα
B. τῷ δεξιῷ	τῇ δεξιᾷ	τῶ δεξιῶ
Γ. τῶν θείων	τῶν θείων	τῶν θείων
Δ. οἱ ὠφέλιμοι	αἱ ὠφέλιμοι	τά ὠφέλιμα
E. τῶν ὀλίγων	τῶν ὀλίγων	τῶν ὀλίγων

4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο της δεικτικής αντωνυμίας οὔτος, αὕτη , τοῦτο και, σε όσες περιπτώσεις είναι νοηματικά αποδεκτό, να μεταφέρετε τις προτάσεις στον άλλο αριθμό.

A. Οἱ τόποι οὔτοι χθαμαλοί (= χαμηλοί, χωρίς ορεινούς όγκους) εἰσιν.

B. τά παιδιά ταῦτα οὐκ ἐγίνωσκον τούς κινδύνους.

Γ. Τοῦτο τό ἀριστεῖον λαμβάνει

Δ. Ἐκεῖνοι εἰς τοῦτον τόν ἀγῶνα κατέστησαν ἡμᾶς.

E. Αὕτη ἡ ψῆφος τοῦ δικαστοῦ ἐστίν.

A. ὁ τόπος οὔτος χθαμαλός ἐστι.

B. Τό παιδίον τοῦτο οὐκ ἐγίνωσκε τόν κίνδυνον.

Γ. Ταῦτα τά ἀριστεῖα λαμβάνουσι.

Δ. ἐκεῖνος εἰς τούτους τούς ἀγῶνας κατέστησε ἐμέ.

E. Αὗται αἱ ψῆφοι τῶν δικαστῶν εἰσι.

5. Να εντοπίσετε στο παρακάτω κείμενο τα δευτερόκλιτα επίθετα και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού και στα τρία γένη:

Ἄνῆρ πλούσιος Ἀθηναῖος μεθ' ἐτέρων τινῶν ἔπλει. Καί δὴ χειμῶνος σφοδροῦ γενομένου καὶ τῆς νηὸς περιτραπίσης οἱ μὲν λοιποὶ πάντες διενήχοντο, ὁ δὲ Ἀθηναῖος παρ' ἕκαστα τὴν Ἀθηνᾶν ἐπικαλούμενος μυρία ἐπηγγέλλετο, εἰ περισωθεῖη. Εἷς δὲ τις τῶν συννεναυαγηκότων παρανηχόμενος ἔφη πρὸς αὐτόν· σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.

Πλούσιος: πλούσιοι, πλούσιαι, πλούσια

ἐτέρων: ἐτέρου, ἐτέρας, ἐτέρου

σφοδροῦ: σφοδρῶν, σφοδρῶν, σφοδρῶν

Λοιποί: ὁ λοιπός, ἡ λοιπή, τό λοιπόν

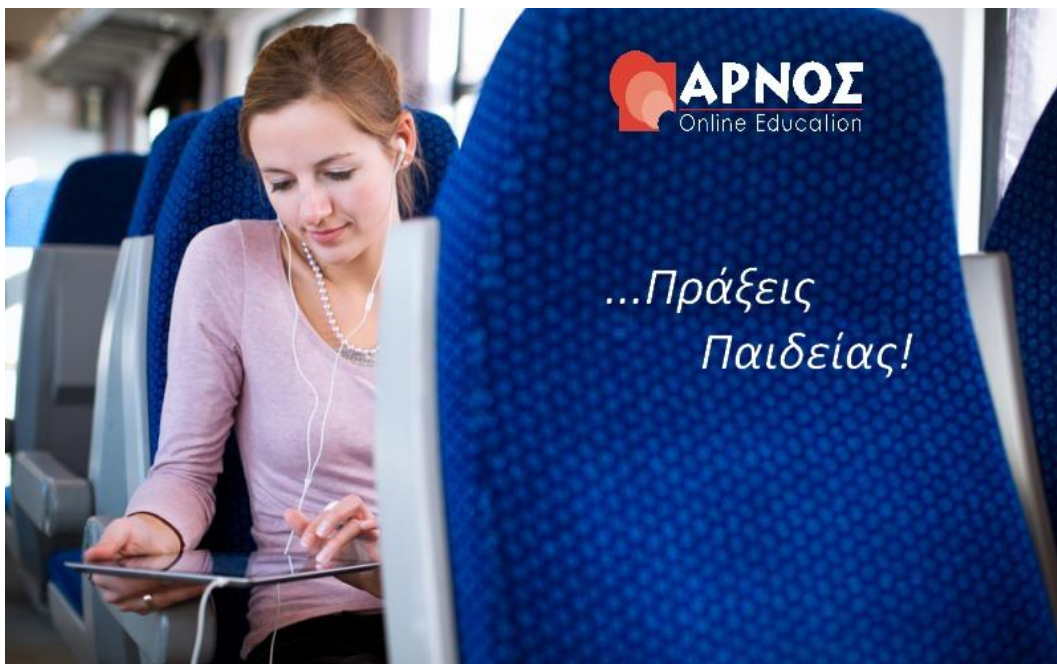
ἕκαστα: ἕκαστον, ἐκάστην, ἕκαστον

μυρία: μύριον , μυρίαν, μύριον

Επιμέλεια: Μαρία Φυλακτού

Φροντιστηριακό e-μάθημα

Γυμνάσιο: 9.000 μαθήματα με βίντεο-διδασκαλία για όλο το σχολικό έτος **μόνο με 150 ευρώ!**

Μελέτη όπου, όποτε και όσο εσύ θες!

Διδάσκουμε μεθοδικά σε βίντεο τη θεωρία του σχολικού βιβλίου και λύνουμε όλες τις ασκήσεις

Δημιουργούμε συνεχώς νέα βίντεο με διδασκαλία για τις εκπαιδευτικές σου απαιτήσεις

Παίζουμε και μαθαίνουμε με on line test αξιολόγησης & SOS διαγωνίσματα προσομοίωσης για τις εξετάσεις

Λύνουμε απορίες ζωντανά on line καθημερινά 3 μ.μ. - 8 μ.μ.

...Πράξεις Παιδείας!